

บทที่ ๓

บทบาทของสถาบันการเงินในการอำนวยความสะดวกเพื่อการส่งออก

ในบทที่ ๓ นี้ กล่าวถึงบทบาทของสถาบันการเงินในการอำนวยความสะดวกเพื่อการส่งออก อันประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งการอำนวยความสะดวกเพื่อการส่งออกนี้ จะเป็นสินเชื่อเฉพาะเพื่อการค้าเท่านั้น มิได้รวมถึงสินเชื่อเพื่อการลงทุนทำการผลิต สำหรับบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย แม้ว่าจะมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกเพื่อการส่งออก แต่จะอำนวยความสะดวกเฉพาะการผลิตเพื่อส่งออกเท่านั้น จึงมิได้กล่าวถึง ณ ที่นี้

เพื่อให้เข้าใจ เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกเพื่อการส่งออกของสถาบันการเงินมากยิ่งขึ้น จึงได้นำ เสนอเรื่องราว เกี่ยวกับวิธีการชำระ เงินค่าสินค้าที่ใช้ในการค้าระหว่างประเทศ และเรื่องราว เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการของการอำนวยความสะดวกเพื่อการส่งออก เป็น เบื้องต้น ก่อน ที่จะกล่าวถึงบทบาทของสถาบันการเงินในการอำนวยความสะดวกเพื่อการส่งออก

การค้าระหว่างประเทศกับวิธีการชำระเงิน

การค้าระหว่างประเทศมีลักษณะพิเศษไม่เหมือนกับการค้าภายในประเทศอยู่หลายประการ กล่าวคือ ผู้ซื้อและผู้ขายอยู่กันคนละประเทศ ดังนั้นการติดต่อกันจึงไม่สะดวกเหมือนการค้าขายระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในประเทศเดียวกัน ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติทางการค้าของทั้งสองฝ่ายแตกต่างกัน ความไว้วางใจกันอาจมีน้อยในระยะแรก ๆ นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคอื่น ๆ เช่น ต้องมีการส่งสินค้าข้ามแดนจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง การบรรจุหีบห่อสินค้า และจัดหาพาหนะที่บรรจุทุกสินค้าต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับทั้งของประเทศผู้ส่งออกและประเทศผู้นำเข้า พิธีการทางด้านศุลกากร ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการโอนเงินข้ามประเทศ เป็นต้น อุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งของการค้าระหว่างประเทศก็คือ วิธีการชำระเงินค่าสินค้า ผู้ที่จะทำการค้าระหว่างประเทศจำเป็นต้องเรียนรู้

เกี่ยวกับวิธีการชำระ เงินค่าสินค้าที่เป็นหลักปฏิบัติสากล^{1/}

การชำระค่าสินค้า

เมื่อผู้ซื้อและผู้ขายได้ มีการตกลง เกี่ยวกับสัญญาซื้อขายกันแล้ว กล่าวคือ ได้มีการตกลงเรื่องคุณภาพและปริมาณสินค้า ราคา กำหนดเวลาและสถานที่ส่งมอบสินค้าและเงื่อนไขการชำระเงิน ฯลฯ ผู้ขายก็มีหน้าที่ต้องส่งมอบสินค้าตามที่ตกลง ส่วนผู้ซื้อนั้นก็จะมีหน้าที่จะต้องชำระเงินค่าสินค้าที่ซื้อตามสัญญา

วิธีการชำระเงินค่าสินค้าที่พบ เห็นกันบ่อย ในการค้าระหว่างประเทศมี 4 วิธี คือ ^{2/}

1. การชำระเงินล่วงหน้า (Advance Payment or Cash with order)
2. การลงบัญชีไว้ก่อน (Open Account)
3. การส่งตั๋วเพื่อเรียกเก็บ (Bills for collection)
4. การเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit)

1. การชำระเงินล่วงหน้า (Advance Payment or Cash with Order)

ได้แก่ การที่ผู้ซื้อส่งเงินชำระค่าสินค้าให้แก่ผู้ขายในขณะที่สั่งซื้อสินค้าไป วิธีชำระเงินแบบนี้ใช้กันมากในการซื้อขายสินค้าที่มูลค่าไม่มาก เช่น การสั่งซื้อหนังสือ การสั่งซื้อสิ่งของทางไปรษณีย์ เป็นต้น หรือสินค้าบางอย่างที่เป็นตลาดของผู้ขาย คือผู้ขายสามารถตั้งเงื่อนไขตามความต้องการ การส่งเงินค่าสินค้าจากผู้ซื้อไปยังผู้ขายนั้น ผู้ซื้อสามารถส่งได้หลายวิธี เช่น ชำระเป็น เช็คของผู้ซื้อ ตั๋วแลกเงินหรือตราของธนาคาร คำสั่งจ่ายเงินทางไปรษณีย์ คำสั่งจ่ายเงินทางโทร เลขหรือโทรพิมพ์ เป็นต้น

^{1/}

หลักปฏิบัติเกี่ยวกับ เอกสาร เครดิตที่ใช้ในการค้าระหว่างประเทศ จัดทำขึ้นโดยสภาหอการค้าระหว่างประเทศ (International Chamber of Commerce หรือ ICC) เพื่อให้ประเทศสมาชิกยอมรับและนำไปปฏิบัติให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หลักเกณฑ์ดังกล่าวมีชื่อว่า Uniform Customs and Practice for Documentary Credit หรือ UCP.

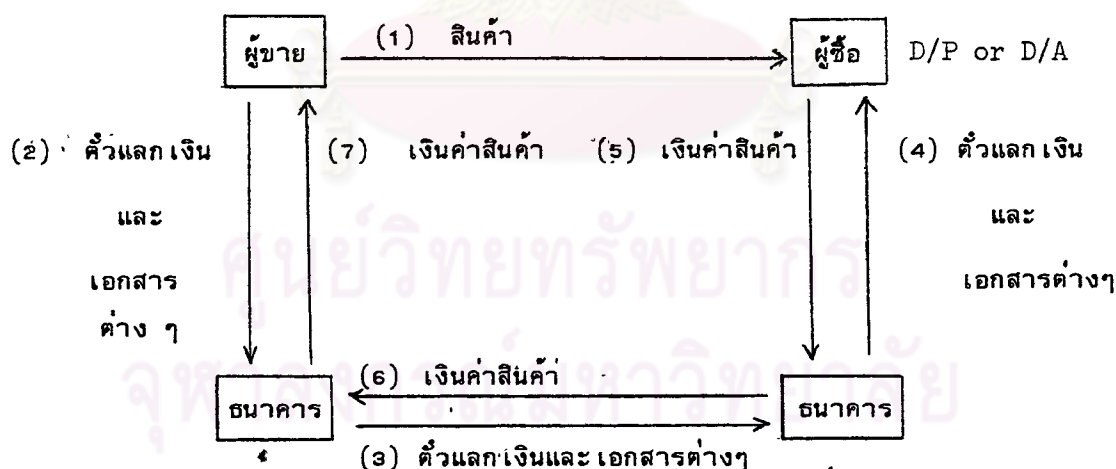
^{2/}

รายละเอียดสำหรับเรื่องนี้ ดู ทวีศักดิ์ วิเศษภู่วิจิตกุล (2527).

2. การจดบัญชีไว้ก่อน (Open Account) ใช้สำหรับการซื้อขายที่ผู้ซื้อและผู้ขาย มีการติดต่อกันเป็นประจำสม่ำเสมอ เมื่อผู้ขายส่งสินค้าให้แก่ผู้ซื้อแล้วลงบัญชีไว้ รอให้ผู้ซื้อส่งเงินมาชำระภายหลัง ส่วนใหญ่ผู้ซื้อจะจ่ายเงินค่าสินค้ารวมกันมาในภายหลัง หรือบางครั้งก็มีการหักบัญชีกัน เนื่องจากต่างฝ่ายต่างซื้อจากกัน การจดบัญชีไว้ก่อนนี้ผู้ขายจะต้องมีความไว้วางใจในความซื่อสัตย์ของผู้ซื้ออย่างเต็มที่ ส่วนมากจะทำกันระหว่างบริษัทในเครือหรือรายที่มีการติดต่อซื้อขายกันจนเป็นที่ไว้วางใจกันแล้ว

3. การส่งตั๋วเพื่อการเรียกเก็บ (Bills for Collection) คือวิธีที่ผู้ขายได้ส่งสินค้าไปให้แก่ผู้ซื้อแล้วส่ง เอกสารตามไป เรียกเก็บเงิน ซึ่งปกติจะประกอบด้วย ตั๋วแลกเงิน (Bill of Exchange) ใบกำกับสินค้า (Invoice) ใบตราส่งสินค้า (Bill of Lading) หลักฐานการประกันภัย รายการบรรจุหีบห่อ เป็นต้น การเรียกเก็บเงินนี้ ปกติมักจะฝากธนาคารใดธนาคารหนึ่ง เป็นตัวแทนเก็บเงินให้ โดยธนาคารคิดค่าธรรมเนียมในการเรียกเก็บเงินดังกล่าว

ผังแสดงขั้นตอนตั๋วแลกเงิน เพื่อการเรียกเก็บ

ตั๋วเงินเพื่อเรียกเก็บมีเงื่อนไขการเรียกเก็บสองชนิด คือ เงื่อนไขการเรียกเก็บแบบ D/P และ เงื่อนไขการเรียกเก็บแบบ D/A

3.1 เงื่อนไขการเรียกเก็บแบบ D/P (Documents against Payment)

หมายความว่า ผู้ซื้อจะรับ เอกสาร เพื่อนำไปแลกสินค้าได้ ก็ต่อเมื่อมีการ

ชำระเงินค่าสินค้านั้นแล้ว ในทางการค้าระหว่างประเทศ เมื่อผู้ขายส่งสินค้าไปให้ผู้ซื้อแล้ว ผู้ซื้อยังไม่สามารถรับสินค้าได้ทันที ผู้ซื้อจะต้องรอเอกสารจากผู้ขาย เพื่อจะนำไปแลกสินค้าจากบริษัทเรือหรือบริษัทขนส่ง เอกสารที่สำคัญคือ "ใบตราส่ง" ที่ออกโดยบริษัทเรือ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า "ตั๋วเรือ" (Bill of Lading) ผู้ซื้อจะได้เอกสารนี้จากธนาคารที่ทำหน้าที่เรียกเก็บเงินก็ต่อเมื่อผู้ซื้อชำระเงินค่าสินค้าให้แก่ธนาคารดังกล่าว การตั้งเงื่อนไขแบบ D/P ทำให้ผู้ขายไม่ต้องเสี่ยงต่อการที่มอบสินค้าให้ผู้ซื้อแล้ว ผู้ซื้อไม่ยอมชำระเงิน เงื่อนไข D/P นี้ ใช้ได้กับตั๋วที่เป็น Sight Bill และ Time Bill

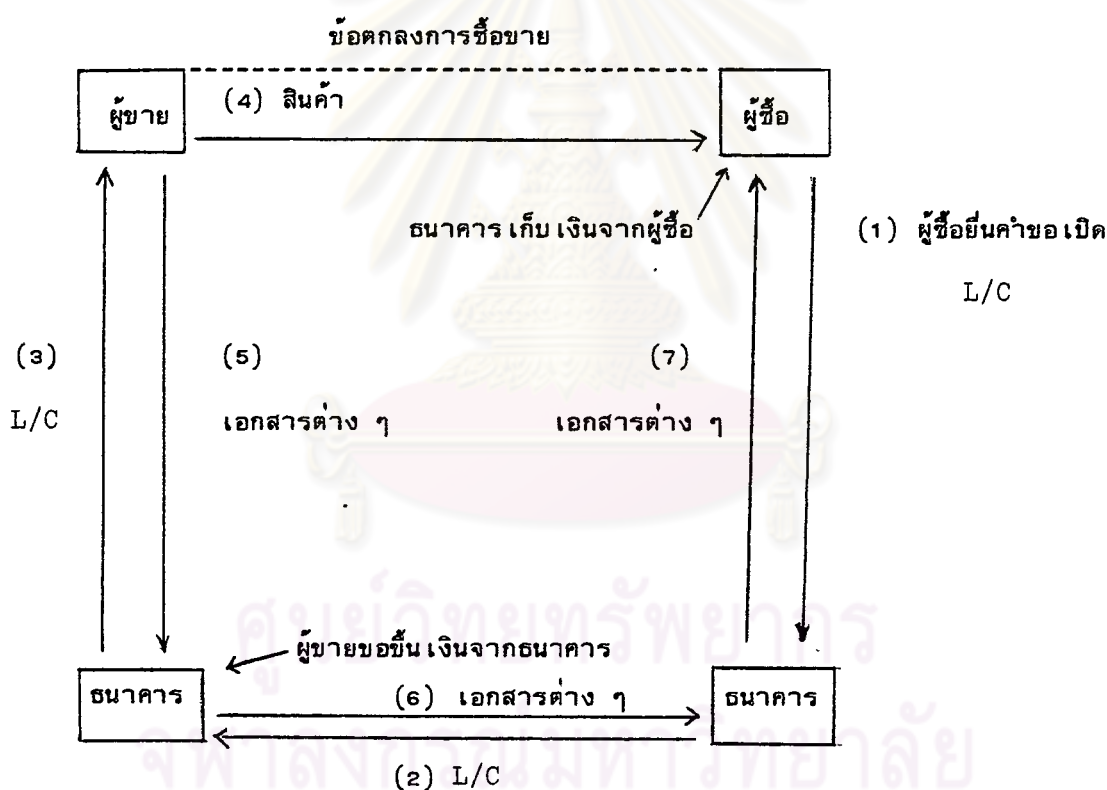
- 3.2 เงื่อนไขการเรียกเก็บแบบ D/A (Documents against Acceptance) หมายความว่า ผู้ซื้อสามารถรับเอกสารเพื่อนำไปแลกสินค้า ก็ต่อเมื่อผู้ซื้อได้รับรองตั๋วแลกเงินจากผู้ขายแล้ว ตามเงื่อนไข D/A นี้ ผู้ซื้อยังไม่ต้องชำระเงิน เพียงแต่เซ็นชื่อรับรองว่าจะจ่ายเงินจำนวนที่ระบุไว้เมื่อครบกำหนด การที่ผู้ขายจะกำหนดเงื่อนไขการชำระเงินแบบ D/A นี้ ผู้ขายต้องมีความเชื่อถือในฐานะและความซื่อสัตย์ของผู้ซื้อ เพราะเท่ากับเป็นการให้สินเชื่อแก่ผู้ซื้อ สำหรับกำหนดระยะเวลาของการชำระเงินนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายตั๋วแลกเงินที่กำหนดเงื่อนไขแบบ D/A นี้ จะต้องเป็นตั๋วที่มีกำหนดระยะเวลาการชำระเงิน (Time Bill or Usance Bill) เท่านั้น

4. การเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit) เป็นวิธีที่ผู้ซื้อขอให้ธนาคารของตนออกตราสารชนิดหนึ่งซึ่งเรียกว่า เลตเตอร์ออฟเครดิต ให้แก่ผู้ขายโดยสัญญากับผู้ขายว่า เมื่อผู้ขายส่งสินค้าและนำหลักฐานหรือเอกสารที่แสดงถึงการส่งสินค้าแล้ว มายื่นต่อธนาคารตามเงื่อนไขในเลตเตอร์ออฟเครดิตภายในเวลาที่กำหนดไว้ ธนาคารจะเป็นผู้จ่ายเงินให้แก่ผู้ขายไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ การใช้วิธีการชำระเงินเช่นนี้ ผู้ขายจะมีความมั่นใจในการขายมากขึ้น และเป็นวิธีที่ใช้กันแพร่หลายในการค้าระหว่างประเทศที่มีการซื้อขายสินค้าเป็นจำนวนมาก ๆ เนื่องจากมีธนาคารเข้ามารับรองการชำระเงินค่าสินค้า

เลตเตอร์ออฟเครดิต มีทั้งประเภทที่เพิกถอนได้ (Revocable L/C) และประเภทที่เพิกถอนไม่ได้ (Irrevocable L/C) ในทางการค้าระหว่างประเทศมีการใช้

Irrevocable L/C เป็นส่วนมาก การซื้อขายโดยตกลงใช้ เลต เตอร์ออฟ เครดิต เป็น เครื่องมือการชำระหนี้ สามารถจัดปัญหาได้หลายประการ เช่น ทำให้ผู้ขายสินค้ามั่นใจว่า ถ้าคนส่งสินค้า และปฏิบัติตามเงื่อนไขใน เลต เตอร์ออฟ เครดิตครบถ้วนแล้ว ธนาคารผู้เปิด เครดิตก็ จะจ่ายเงินให้โดยไม่ต้องคำนึงว่าฐานะการเงินของผู้ซื้อจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร ส่วนผู้ซื้อก็ยังไม่ต้องชำระหนี้จนกว่าผู้ขายได้ส่งสินค้าให้แก่ผู้ซื้อ และนำหลักฐานการส่งสินค้านั้นมายืนยันต่อธนาคาร เพื่อขอรับเงินค่าสินค้า จึงทำให้เกิดความมั่นใจกันทั้งสองฝ่าย และช่วยให้การค้าระหว่างประเทศดำเนินไปด้วยความสะดวก

ผังแสดงขั้นตอนการชำระหนี้ตาม เลต เตอร์ออฟ เครดิต

การอำนวยความสะดวกเพื่อการส่งออกของสถาบันการเงิน

สินเชื่อเพื่อการส่งออก เป็นบริการของสถาบันการเงิน โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์อีกด้านหนึ่ง เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ส่ง ซึ่งมีวิธีการต่าง ๆ หลายรูปแบบด้วยกัน

สินเชื่อเพื่อการส่งออกนี้ หมายถึงการให้สินเชื่อแก่ผู้ส่งออกช่วงก่อนสินค้าลงเรือ (Preshipment) ซึ่งได้แก่การให้สินเชื่อเพื่อเตรียมหรือซื้อสินค้าเพื่อส่งออก ค่าใช้จ่ายในการบรรจุหีบห่อ การออก

หนังสือค้ำประกันให้แก่ผู้ซื้อ หรือให้แก่หน่วยงานของรัฐบาลชำระภาษีส่งออก เป็นต้น และ
 ลิน เชื้อ เพื่อการส่งออกยังรวมถึงการให้ลิน เชื้อแก่ผู้ส่งออกช่วงหลังสินค้าลง เรือ (Post
 Shipment) คือให้ลิน เชื้อแก่ผู้ส่งออกไปก่อนที่ทางผู้ซื้อในต่างประเทศจะจ่ายเงินค้ำสินค้ามา
 ให้ เช่น ตัวแลกเงิน (Bill of Exchange) ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระเงิน เป็นต้น

ผู้ส่งออกส่วนมากมักจะขอลิน เชื้อจากธนาคาร เมื่อได้รับคำสั่งซื้อหรือ เลตเตอร์ออฟ-
 เครดิต เมื่อธนาคารเห็นสมควรก็จะให้ผู้ส่งออกกู้เงินไป เพื่อจัดซื้อสินค้า หรือ เป็นค่าใช้จ่าย
 ในการบรรจุหีบห่อ เพื่อเตรียมการส่งออก จึงมีชื่อเรียกว่า เพคกิ้ง เครดิต แต่ในทางปฏิบัติแล้ว
 เพคกิ้ง เครดิตนี้รวมถึงลิน เชื้อช่วงก่อนสินค้าลง เรือ และรวมทั้งช่วงส่งสินค้าออกไป เรียบร้อยแล้ว
 แต่ยังไม่ชำระเงินจากผู้ซื้อดังกล่าวข้างต้น ซึ่งมีลักษณะ เป็นการขอ เบิกเงินล่วงหน้า บาง
 ครั้งผู้ส่งออกยังสามารถนำสินค้าไปจำหน่ายไว้กับธนาคาร เพื่อกู้เงินก็ได้

การให้ลิน เชื้อเพื่อการส่งออก ธนาคารจะให้ผู้ส่งออก เช่นสัญญาแก่ธนาคาร โดย
 รับรองว่าจะนำเงินไปใช้จ่ายเพื่อการส่งออก และจะนำเอกสารเกี่ยวกับการส่งออกมายื่นต่อ
 ธนาคารและจะนำมาชำระคืน เมื่อมีการส่งออก เรียบร้อยแล้ว หรือ เมื่อธนาคาร เรียกให้ชำระคืน

ธนาคารพาณิชย์นอกจากจะให้บริการแก่ผู้ส่งออก เกี่ยวกับการรับซื้อบิลสินค้าขาออก
 และการรับส่งบิลสินค้าขาออกไป เรียกว่าเก็บในต่างประเทศแล้ว ยังให้บริการ เกี่ยวกับการให้
 เงินแก่ผู้ส่งออกอีกทางหนึ่งด้วย ธนาคารพาณิชย์ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการของการให้ลิน-
 เชื้อเพื่อการส่งออก ดังนี้

ก. ช่วงก่อนสินค้าลงเรือ (Pre-shipment)

1. การให้กู้แบบจำหน่ายสินค้า (Packing Stock หรือ Stock Financing)

เป็นการให้กู้ในกรณีที่ผู้ส่งออกมีสินค้าอยู่จำนวนหนึ่งแล้วแต่ยังไม่ครบจำนวนที่จะส่งออกได้ หรือ
 อาจจะทำลังคอย เวลาของการส่งออกอยู่ ถ้าผู้ส่งออกมีความประสงค์จะมาขอเงิน เพื่อนำไปซื้อ
 สินค้าเพิ่มขึ้น หรือนำไปเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการส่งออกดังกล่าวแล้ว ก็สามารถที่จะ
 มาขอเงินจากธนาคารได้ โดยขอจำหน่ายสินค้าที่มีอยู่แล้วนั้นกับธนาคาร ทั้งนี้ผู้ส่งออกจะต้องมอบสินค้า
 ให้ธนาคารครอบครอง และทำประกันอัคคีภัยมอบให้ธนาคาร เป็นผู้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์
 ในวงเงินไม่ต่ำกว่าจำนวนเงินที่ธนาคารให้กู้ยืม ซึ่งสินค้านั้นอาจจะนำมาเก็บไว้ ณ สถานที่
 เก็บสินค้าของธนาคาร หรือโกดังสินค้าของลูกค้าเอง หรืออาจจะฝากเก็บไว้ตามไซโล หรือ
 ตามโกดังของคลังสินค้าที่ธนาคาร เห็นชอบก็ได้

เมื่อผู้ส่งออกได้ขอรับสินค้าที่จำหน่ายไว้กับธนาคารและส่งสินค้าออก เรียบร้อยแล้ว

ธนาคารก็จะติดตามให้ผู้ส่งออกนำบิลสินค้าออกของสินค้านั้นมาขายให้กับธนาคารทันที เมื่อลูกค้านำบิลมาขายให้ธนาคารก่อนที่ธนาคารจะรับซื้อบิลดังกล่าวก็จะต้อง เช็คดูก่อนว่า บิลรายนั้นได้จำหน่ายสินค้าไว้กับธนาคาร เป็นเงินเท่าใด ธนาคารก็จะหักยอดเงินที่ลูกค้า เป็นหนี้กับธนาคาร ออกพร้อมดอกเบี้ย ส่วนจำนวนที่เหลือหลังจากหักชำระหนี้ของธนาคารแล้วจึงจะจ่ายให้แก่ผู้ส่งออก

2. การให้กู้แบบ Packing Credit เมื่อลูกค้าได้รับ เลตเตอร์ออฟเครดิตที่เปิดมาจากต่างประเทศ และมีความประสงค์ที่จะมาขอเงินจากธนาคาร ธนาคารก็จะพิจารณาให้กู้แก่ผู้ส่งออกในระยะ เวลาไม่เกินวันหมดอายุของ เลตเตอร์ออฟเครดิตนั้น การขอแบบนี้นักส่งออกจะต้องนำตัวสัญญาใช้เงินตามจำนวนเงินที่จะขอจากธนาคาร และมอบคณฉบับ เลตเตอร์ออฟเครดิตฉบับนั้น ๆ ให้ไว้กับธนาคาร

การชำระคืนเงินกู้แบบแพคกิ้ง เครดิต เมื่อผู้ส่งออกได้ส่งสินค้าออกตาม เลตเตอร์ออฟเครดิตแล้ว ผู้ส่งออกจะต้องนำเอกสารการส่งออกมาขอรับเงิน (negotiate) กับธนาคาร ธนาคารจะตรวจเช็ค เอกสารและหักเงินที่ผู้ส่งออก เป็นหนี้กับธนาคารพร้อมดอกเบี้ยส่วนที่เหลือจะจ่ายให้ผู้ส่งออก

3. การให้กู้แบบ Packing Contract หรือ Purchase Order การให้กู้แบบนี้มีหลัก เกณฑ์และวิธีการ เช่นเดียวกับการให้กู้แบบแพคกิ้ง เครดิต แต่แทนที่จะใช้ เลตเตอร์ออฟ-เครดิตกลับใช้สัญญาซื้อขายหรือใบสั่งซื้อ เป็นหลักฐานการส่งออก ธนาคารจะพิจารณาให้กู้แก่ผู้ส่งออกในระยะ เวลาไม่เกินวันส่งมอบสินค้า (Shipment Date) การชำระคืนเงินจะเป็น เช่นเดียวกับการให้กู้ยืมแบบแพคกิ้ง เครดิต

ข. ช่วงหลังสินค้าลงเรือ (Post - shipment)

1. การให้กู้เงินตามตั๋วแลกเงินที่มีกำหนดเวลา (Packing Usance Bills) เมื่อผู้ส่งออกได้ส่งสินค้าออก (ไม่ว่าจะส่งออกตาม เลตเตอร์ออฟเครดิตหรือไม่ก็ตาม) โดยให้เครดิตแก่ผู้ซื้อในต่างประเทศ เช่น มีระยะเวลา 90 - 120 วัน เป็นต้น ผู้ส่งออกจะได้รับเงินค่าสินค้าก็ต่อเมื่อตั๋วแลกเงิน (Bill of exchange) ครบกำหนดแล้วเท่านั้น ในกรณีนี้หากผู้ส่งออกต้องการเงินจากธนาคาร เพื่อนำเงินไปใช้ก่อน ธนาคารก็จะให้กู้ในวงเงินไม่เกินจำนวนเงินตามตั๋วแลกเงิน ในระยะเวลาไม่เกินวันครบกำหนดของตั๋วแลกเงิน

การชำระคืน เมื่อผู้ส่งออกได้มาขอเงินจากธนาคารตามตั๋วแลกเงินไปแล้ว จะต้องมอบ เอกสารการส่งออกให้ธนาคาร เป็นผู้ส่งไปเรียกเก็บเงิน และเมื่อตั๋วแลกเงินถึงกำหนด

ธนาคารตัวแทนในต่างประเทศจะแจ้งให้ทราบว่า ตัวแลกเปลี่ยนรายนั้น ๆ ได้รับชำระเงินแล้ว ธนาคารจะหักยอดเงินที่ผู้ส่งออก เป็นหนี้กับธนาคาร ส่วนจำนวนที่เหลือธนาคารจะจ่ายให้ผู้ส่งออก

การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์ดังกล่าว สำหรับการให้กู้ตามวิธีการที่ 1 แบบจำนำสินค้านั้น ผู้ส่งออกที่ขอกู้จากธนาคารจะต้องมีสินค้ามาจำนำไว้กับธนาคาร โดยธนาคารจะถือว่าสินค้านั้นเป็นหลักประกันอย่างหนึ่ง สำหรับสินค้าบางชนิดหรือผู้กู้รายใหม่ที่ธนาคารพิจารณาแล้วเห็นว่าสินค้าที่จำนำนั้นมีราคาต่ำมาก ธนาคารก็อาจจะเรียกหลักประกันอย่างอื่นเพิ่มเติมอีกก็ได้ ทั้งนี้ธนาคารจะพิจารณาตามความเหมาะสมเป็นราย ๆ ไป แต่สำหรับการให้กู้แบบแพคกิ้งตามวิธีที่ 2, 3 และ 4 นั้น เป็นการให้กู้ตามวงเงินแพคกิ้งเครดิต ซึ่งธนาคารมิได้เป็นผู้ควบคุมสินค้า และผู้ส่งออกก็ไม่ได้ส่งมอบสินค้าให้กับธนาคาร เพื่อเป็นการจำนำ ฉะนั้นการจะพิจารณาให้กู้ตามวงเงินดังกล่าวธนาคารอาจจะต้องเรียกหลักประกันเพื่อค้ำประกันวงเงินแพคกิ้งที่มาขอกู้เหมือนกับการให้กู้ยืมเงินประเภทอื่น ๆ เช่นเดียวกันด้วย

แหล่งเงินทุนของผู้ส่งออก

ในการดำเนินธุรกิจด้านการส่งออกมิได้แตกต่างไปจากการดำเนินธุรกิจอื่น ๆ ในแง่ที่ว่าจำเป็นต้องพึ่งแหล่งเงินทุนของธุรกิจเอง และจากแหล่งภายนอก โดยแหล่งเงินทุนของธุรกิจเองได้จากเงินกองทุนและกำไรสะสม ส่วนแหล่งภายนอกอาจได้รับจากสถาบันการเงินต่าง ๆ การกู้ยืมระหว่างบุคคล รวมทั้งจากต่างประเทศด้วย

จากการสำรวจการใช้สินเชื่อ เพื่อการส่งออกของธนาคารแห่งประเทศไทยในปี 2526 (ทรรษา ศรีอิทธิยาวิทย์ และ น้ำทิพย์ มาสกุลรัตน์ 2527 : 56 - 57) พบว่า ผู้ส่งออกส่วนใหญ่อาศัยแหล่งเงินทุนในประเทศเป็นหลัก โดยเฉพาะผู้ส่งออกรายเล็กหรือรายใหม่ใช้เงินทุนในประเทศสูงกว่าร้อยละ 90 ส่วนแหล่งเงินทุนต่างประเทศมีการใช้ราวร้อยละ 7 - 10 แหล่งเงินทุนในประเทศที่สำคัญที่สุดได้แก่ธนาคารพาณิชย์ โดยมีผู้ส่งออกใช้ถึงร้อยละ 38.8 รองลงมาได้แก่ทุนของบริษัทเองร้อยละ 33.1 แหล่งอื่น ๆ ร้อยละ 14.8 และสถาบันการเงินอื่น ๆ ร้อยละ 13.3 สำหรับแหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ ทุนของบริษัทเอง และสถาบันการเงินอื่น ๆ นั้น ผู้ส่งออกจะใช้มากขึ้นตามขนาดของการส่งออกและระยะเวลาของการดำเนินธุรกิจ

สถาบันการเงินกับการอำนวยการสินเชื่อเพื่อการส่งออก

1. ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุน

ในปัจจุบัน สถาบันการเงินที่อำนวยการสินเชื่อเพื่อการส่งออกและดำเนินธุรกิจด้านอื่น ๆ ความคู่กันไปด้วยมี 3 สถาบันได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และธนาคารแห่งประเทศไทย^{1/} โดยธนาคารพาณิชย์ เป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุด

ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุน อำนวยการสินเชื่อเพื่อการส่งออกทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ในรูปของสินเชื่อก่อนและหลังการส่งออก (pre and post shipment) ตลอดจนการอำนวยการสินเชื่อสำหรับการผลิตเพื่อส่งออก เมื่อสิ้นปี 2526 ธนาคารพาณิชย์มียอดคงค้างของสินเชื่อเพื่อการส่งออก (ในรูปสินเชื่อเพื่อการค้า) เป็นเงิน 32,094 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 7.8 ของการอำนวยการสินเชื่อทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ ในช่วงเวลาเดียวกัน บริษัทเงินทุนมียอดคงค้างของสินเชื่อเพื่อการส่งออก (ในรูปของสินเชื่อเพื่อการค้า) เป็นเงิน 1,715 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1.9 ของการอำนวยการสินเชื่อทั้งหมดของบริษัทเงินทุน

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เข้ามามีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการส่งออกในอัตราดอกเบี้ยต่ำผ่านทางธนาคารพาณิชย์ในรูปของการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินเพื่อการส่งออก โดยเป็นการช่วยเหลือทางการเงินระยะสั้นไม่เกิน 180 วันทั้งในรูปของสินเชื่อก่อนและหลังการส่งออก ในช่วงเวลาที่ผ่านมายุทธศาสตร์การให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการส่งออกของธนาคารแห่งประเทศไทยได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ โดยในปี 2526 ยอดคงค้างเป็นเงิน 17,116 ล้านบาท

หากพิจารณาเปรียบเทียบบทบาทของสถาบันการเงินดังกล่าวจากตาราง 3.2 จะพบว่าธนาคารพาณิชย์มีบทบาทสำคัญที่สุดในการอำนวยการสินเชื่อเพื่อการส่งออกตลอดช่วงปี 2512-26 โดยในปี 2526 มีสัดส่วนของยอดคงค้างของสินเชื่อเพื่อการส่งออกร้อยละ 63 ของการอำนวยการสินเชื่อเพื่อการส่งออกทั้งหมดของ 3 สถาบัน รองลงมาได้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย และ

^{1/} ณ ที่นี้จะพิจารณาเฉพาะบทบาทของสถาบันการเงินที่อำนวยการสินเชื่อเพื่อการค้าเท่านั้น หรืออีกนัยหนึ่ง เพื่อนำมาใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน มิใช่ นำเงินมาใช้เพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร สำหรับบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยจะอำนวยการสินเชื่อระยะยาวแก่ผู้ผลิตเพื่อส่งออก.

บริษัทเงินทุนตามลำดับ มีข้อสังเกตว่าธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีบทบาทในการอำนวยความสะดวกเพื่อการส่งออกมากขึ้นเป็นลำดับ โดยมีอัตราการขยายตัวถึงร้อยละ 45 ในช่วงปี 2512-26 ขณะที่ธนาคารพาณิชย์มีอัตราการขยายตัวเพียงร้อยละ 20.2 ของช่วงเวลาเดียวกัน

รูปแบบในการอำนวยความสะดวกเพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์นั้นประกอบด้วย การรับซื้อลดตั๋วแลกเงิน (ซึ่งบางส่วนจะนำมาขายลดให้กับธนาคารแห่งประเทศไทย) เงินกู้ และการเบิกเกินบัญชี ส่วนบริษัทเงินทุนจะอำนวยความสะดวกเพื่อการส่งออกในรูปแบบของเงินกู้และการรับซื้อลดตั๋วแลกเงิน (แต่ไม่สามารถนำไปขายลดกับธนาคารแห่งประเทศไทยได้) ในการให้สินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์เงินทั้งสองจะ เน้นในด้านความ เชื่อถือในตัวบุคคลหรือบริษัทผู้ส่งออก เป็นเกณฑ์ โดยจะพิจารณาทั้งในด้านชื่อเสียง ฐานะและความสามารถ ควบคู่ไปกับโครงการการส่งออกตาม ที่ผู้ส่งออก เสนอ และภาวะการค้าในขณะนั้น ดังนั้นผู้ส่งออกที่ได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงินทั้งสองมักจะ เป็นผู้ที่ได้ทำการติดต่อกับสถาบันการเงิน เป็นประจำจน เป็นที่ เชื่อถือแล้ว และนอกจาก ความ เชื่อถือในตัวบุคคลแล้ว ยังให้ความสำคัญในด้านหลักทรัพย์ค้ำประกันอีกด้วย แต่จะให้ความสำคัญด้านใดมากกว่ากันนั้นขึ้นอยู่กับนโยบายของสถาบันการเงินแต่ละแห่ง ซึ่งข้อสำคัญที่จะต้อง มีความเสี่ยงน้อยที่สุด และไม่กระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของธนาคารพาณิชย์ด้วย ในด้าน อัตราดอกเบี้ย สถาบันการเงินทั้งสองจะคิดอัตราดอกเบี้ยอยู่ระหว่างอัตราดอกเบี้ยสำหรับลูกค้า ชั้นดีและอัตราดอกเบี้ยสูงสุด ซึ่งอัตราดอกเบี้ยจะอยู่ในระดับใดนั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของลูกค้า กับสถาบันการเงิน เป็น เกณฑ์

การอำนวยความสะดวกในรูปแบบของการซื้อลดตั๋วเงินของธนาคารพาณิชย์แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ธนาคารรับซื้อไว้เอง (self-finance) และส่วนที่ธนาคารรับซื้อลดแล้วนำไปขายลดต่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทย สำหรับอัตราส่วนลดนั้น ถ้าหาก เป็นกรณีที่ธนาคารรับซื้อไว้เองจะคิดในอัตราระหว่างอัตราที่ให้กับลูกค้าชั้นดีและอัตราดอกเบี้ยสูงสุด ในกรณีที่น่าไปขายลดต่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิดดอกเบี้ยกับลูกค้าในอัตราไม่เกินร้อยละ 7 ต่อปี (ในช่วงก่อนเดือนกันยายน 2527) สัดส่วนของการรับช่วงซื้อลดตั๋วของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 2 ประเภทนี้ จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจการเงินของประเทศ ซึ่งโดยปกติแล้วจะมี สัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน แต่ถ้าอยู่ในภาวะเงินตึง ส่วนที่ธนาคารพาณิชย์รับซื้อไว้เองจะลดลง โดยในช่วงปี 2518-23 ราวร้อยละ 41-60 ธนาคารพาณิชย์จะนำตั๋วแลกเงินไปขายลดกับธนาคารแห่งประเทศไทย แต่ในช่วงที่เกิดภาวะเงินตึงในปี 2522 ธนาคารพาณิชย์ได้ขายลดตั๋วแลกเงิน ให้กับธนาคารแห่งประเทศไทยเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 66 ของการรับซื้อลดตั๋วส่งออกทั้งหมด และได้ลดลงเมื่อภาวะเงินตึงได้คลี่คลายลงในปี 2523 (ธนาคารแห่งประเทศไทย 1981 : 22)

2. ธนาคารแห่งประเทศไทย^{1/}

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ภาค เศรษฐกิจที่สำคัญ มาตรา 2 ทศวรรษ ทั้งในรูปของการซื้อลดและการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินอัน เกิดจากการ ประกอบกิจการต่าง ๆ เช่น เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การส่งออก เลี้ยงสัตว์ การค้า ขยายสินค้าเกษตร ก่อสร้าง เป็นต้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2526 : 26) สำหรับการ รับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินอัน เกิดจากการส่งสินค้าออก มีสัดส่วนสูงที่สุดราวร้อยละ 75-90 ของ การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินทั้งหมด รองลงมาได้แก่การรับช่วงซื้อลดตั๋ว อัน เกิดจากการ ประกอบอุตสาหกรรม (ดูตาราง 3.3)

การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินอัน เกิดจากการส่งสินค้าออกได้เพิ่มขึ้น เป็นลำดับ ดัง จะเห็นได้ว่า มูลค่าการรับช่วงซื้อลดได้เพิ่มขึ้นจากมูลค่า 326 ล้านบาทในปี 2502 เป็น 77,234 ล้านบาทในปี 2526 หรืออัตราเพิ่มเฉลี่ยในช่วงปี 2502-26 เท่ากับร้อยละ 25.6 ต่อปี หาก พิจารณา เปรียบเทียบกับมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของประเทศไทย พบว่ามีอัตราการขยายตัวเพียง ร้อยละ 14.0 ต่อปี เท่านั้น (ดูตารางที่ 3.4)

หากพิจารณาการขยายตัวเป็นทีละช่วง 5 ปี จะพบว่า การขยายตัวของ การรับช่วงซื้อ ลดกับการขยายตัวของมูลค่าส่งออกมีทิศทาง การขยายตัวที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ ในช่วงปี 2507-11 เป็นช่วงที่การส่งออกขมเขามูลค่าการส่งออกได้ลดลงจากช่วง 5 ปีก่อนโดยมีอัตราการขยายตัวลดลง เหลือเพียงร้อยละ 2.6 มูลค่าการรับช่วงซื้อลดก็มีอัตราการขยายตัวลดลง เช่นกัน สำหรับใน ช่วงปี 2512-16 อัตราการขยายตัวของ การส่งออกได้ขยายตัว เป็นอย่างมาก อัตราการขยาย ตัวของการรับช่วงซื้อลดก็เพิ่มสูงมากขึ้นเช่นกัน โดยสูงถึงร้อยละ 50.2 ต่อปี ในช่วง 5 ปี ถัด มาคือช่วงปี 2517-21 และปี 2522-26 แม้ว่าอัตราการขยายตัวจะลดลงเหลือร้อยละ 33.1 และ 18.5 ต่อปีตามลำดับ แต่ก็เป็นการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับการขยายตัวของ การส่งออก และอัตราการขยายของการซื้อลดตัวยังคงสูงกว่าการขยายตัวของมูลค่าส่งออก

---

^{1/} ในส่วนข้อนี้กล่าวถึง เฉพาะผลการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยในการให้ความ ช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อการส่งออกเท่านั้น สำหรับรายละเอียดของความเป็นมาของมาตรการนี้ ระเบียบข้อบังคับ หลักปฏิบัติต่าง ๆ จะนำเสนอในบทต่อไป.

การรับช่วงซื้อลดตัวมีบทบาท ในการส่งออกทั้งหมดของไทยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพียงนั้น อาจวัดได้จากสัดส่วนระหว่างการรับช่วงซื้อลดตัวกับมูลค่าการส่งออกทั้งหมด จากตารางที่ 3.5 จะพบว่าในช่วง 14 ปีแรกสัดส่วนดังกล่าวค่อนข้างต่ำโดยต่ำกว่าร้อยละ 10 มาตลอด และได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10 ร้อยละ 20 และร้อยละ 30 ในช่วงปี 2514-17 การรับช่วงซื้อลดตัว ได้ทวีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น โดยปี 2518-21 และปี 2522-24 ตามลำดับ ในปี 2525 สัดส่วนระหว่างการรับช่วงซื้อลดกับมูลค่าส่งออกทั้งหมดได้เพิ่มเป็นร้อยละ 41.2 และสัดส่วนดังกล่าวได้เกินกว่าครึ่งหนึ่งของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดในปี 2526 (ร้อยละ 52.7)

เมื่อพิจารณาในแง่หลักฐานที่ใช้ในการส่งออก พบว่าตัวสัญญาใช้เงินส่วนใหญ่ออกตาม เลตเตอร์ออฟเครดิต สัญญาซื้อขายและใบรับฝากสินค้า จึงกล่าวได้ว่า การให้ความช่วยเหลือทางการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.4) เป็นค่าใช้จ่ายช่วงก่อนสินค้าลงเรือ ส่วนที่เหลือ (ร้อยละ 17.6) เป็นช่วงหลังสินค้าลงเรือ (ดูตารางที่ 3.6)

การกระจายของการให้ความช่วยเหลือทางการเงินพิจารณาในแง่ภูมิศาสตร์ จาก ตารางที่ 3.7 พบว่า ตั้งแต่เริ่มการให้ความช่วยเหลือจนถึงปี 2516 มีการรับช่วงซื้อลดอยู่เฉพาะที่สำนักงานใหญ่เท่านั้น แม้ว่ามีแนวโน้มว่าสาขาในภาคต่าง ๆ ของธนาคารแห่งประเทศไทย จะรับช่วงซื้อลดตัวมากขึ้น แต่การรับช่วงซื้อลดในปี 2526 ยังคงอยู่ที่สำนักงานใหญ่ร้อยละ 92.0 หากพิจารณาการกระจายของการให้ความช่วยเหลือตามขนาดของผู้ส่งออก (ตามยอดคงค้าง ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2526) จะพบว่า ผู้ส่งออกรายย่อย (ไม่เกินร้อยละ 5 ล้านบาท) ซึ่งมีอยู่ราวร้อยละ 60 ของผู้ส่งออกทั้งหมดที่ได้รับการช่วยเหลือทางการเงิน ได้รับความช่วยเหลือเป็นเงินเพียงร้อยละ 4 ของมูลค่าการให้ความช่วยเหลือทั้งหมด ส่วนผู้ส่งออกรายใหญ่ (เกินกว่าร้อยละ 50 ล้านบาท) ซึ่งมีอยู่ราวร้อยละ 10 ได้รับความช่วยเหลือกว่าร้อยละ 70 ของมูลค่าการให้ความช่วยเหลือทั้งหมด

ประเภทของสินค้าที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย ได้เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ จากสินค้าเกษตรเพียงไม่กี่ชนิดในระยะเริ่มแรก โดยในปี 2506 มีเพียง 11 ชนิด เพิ่มขึ้นเป็นกว่า 30 ชนิดในปี 2526 กระจายไปทั้งสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม (ดูตาราง 3.8) หากแยกพิจารณาระหว่างสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมจะพบว่า มูลค่าการให้ความช่วยเหลือทางการเงินต่อสินค้าเกษตรได้ลดลงเป็นลำดับจากร้อยละ 80.6 ในปี 2506 เป็นร้อยละ 35.4 ในปี 2526 ส่วนที่เหลือเป็นการให้ความช่วยเหลือต่อสินค้าอุตสาหกรรม ทั้งนี้ เพราะเปลี่ยนแปลงไปตามโครงสร้างการส่งออกของไทย สินค้าเกษตรที่ได้รับการช่วยเหลือ

เหลือมากที่สุดได้แก่ ข้าว รองลงมาได้แก่ ข้าวโพด อาหารทะเล และยางพารา ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมได้แก่ น้ำตาล ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ผ้า และอาหารกระป๋อง

อาจกล่าวได้ว่าการให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการส่งออกยังกระจุกตัวอยู่เฉพาะสินค้าออกดั้งเดิม (traditional export goods) แม้ว่าการช่วยเหลือทางการเงินจะกระจายไปสู่สินค้าต่าง ๆ มากขึ้น แต่สินค้าที่ได้รับความช่วยเหลือสูงสุด 3 ประเภทแรก ในปี 2506 และ ปี 2526 ยังคงเป็นสินค้ากลุ่มเดิม คือ ข้าว ข้าวโพด และผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง หากกำหนดให้สินค้าออกสำคัญที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินคือ สินค้าออกที่ได้รับการช่วยเหลือเกินร้อยละ 1 ของการให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการส่งออกทั้งหมด (ดูตาราง 3.10) จะพบว่า สินค้าออกสำคัญได้เพิ่มจาก 5 ประเภทในปี 2506 เป็น 11 ประเภทในปี 2526 แม้ว่าสินค้าสำคัญสูงสุด 3 ประเภทแรก (คือ ข้าว ข้าวโพด และผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง) จะยังคงมีความสำคัญสูงสุด แต่มูลค่าการให้ความช่วยเหลือได้ลดลงจากร้อยละ 85 ในปี 2506 เป็นร้อยละ 45.2 ในปี 2526 ส่วนสินค้าออกใหม่ ๆ ได้มีความสำคัญเพิ่มขึ้นเป็นลำดับตั้งแต่ปี 2516 เป็นต้นมาได้แก่ ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า ผลิตภัณฑ์จากป่านและปอ อาหารกระป๋อง ผลิตภัณฑ์จากไม้และเหล็ก และอัญมณี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.1 แหล่งเงินทุนของผู้ส่งออก

(หน่วย: ร้อยละ)

แหล่งเงินทุน	แยกตามขนาดของผู้ส่งออก				แยกตามระยะเวลาการดำเนินงาน		
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	ไม่เกิน 5 ปี	5 ปี ขึ้นไป	รวม
1. แหล่งเงินทุนในประเทศ	97.9	92.3	83.6	92.3	95.7	89.8	92.3
ธนาคารพาณิชย์	36.8	39.6	39.8	38.8	40.0	38.0	38.8
สถาบันการเงิน	12.5	13.0	14.8	13.3	13.5	13.1	13.3
ทุนของบริษัทเอง	32.5	31.9	36.1	33.1	29.7	35.4	33.1
แหล่งอื่น ๆ	18.1	15.5	9.3	14.8	16.8	13.5	14.8
2. แหล่งเงินทุนจากต่างประเทศ	2.1	7.7	16.4	7.7	4.3	10.2	7.7
ธนาคารพาณิชย์	-	11.1	46.1	30.4	37.5	26.7	30.4
สถาบันการเงิน	100.0	-	23.1	17.4	25.0	13.3	17.4
ทุนของบริษัทเอง	-	33.3	-	13.0	12.5	13.3	13.0
แหล่งอื่น ๆ	-	55.6	30.8	39.1	25.0	46.7	39.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา : ฝ่ายวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.2 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการส่งออก

	หน่วย: ล้านบาท							
	2512	2516	2522	2526	การขยายตัว 2512-16	การขยายตัว 2527-21	การขยายตัว 2522-26	การขยายตัว ร้อยละ 2512-26
ธนาคารพาณิชย์	2,443	4,887	25,556	32,094	18.9	22.0	5.6	20.2
สัดส่วน	96.3	83.2	71.3	63.0				
บริษัทเงินทุน	-	-	613	1,715	-	-	29.3	-
สัดส่วน	-	-	1.7	3.4				
ธนาคารแห่งประเทศไทย	94	988	9,650	17,116	80.0	21.9	15.4	45.0
สัดส่วน	3.7	16.8	27.0	33.6				
รวมทั้งสิ้น	2,537	5,875	35,819	50,925	23.3	22.0	9.2	23.9

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.3 การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงิน จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ
(รวมสำนักงานใหญ่และสาขา)

หน่วย: ล้านบาท
ร้อยละ

	2522	2523	2524	2525	2526
การส่งออก	39,164	46,021	57,361	65,833	77,235
	(83.4)	(74.7)	(83.2)	(82.5)	(94.8)
อุตสาหกรรม	7,298	8,097	5,058	5,934	3,759
	(15.6)	(13.1)	(7.3)	(7.4)	(4.6)
การผลิตทางการเกษตร	14	1,552	1,507	1,411	25
	(-)	(2.5)	(2.2)	(1.8)	(-)
การเลี้ยงสัตว์	237	248	270	351	464
	(0.5)	(0.4)	(0.4)	(0.4)	(0.6)
รับเหมาก่อสร้าง	-	26	155	38	9
		(-)	(0.2)	(0.1)	(-)
ค้าข้าว	-	-	744	-	-
			(1.1)		
ค้าใช้ผลทางการเกษตร	250	5,704	3,862	6,254	-
	(0.5)	(9.3)	(5.6)	(7.8)	
รวม	46,963	61,648	68,957	79,821	81,492
	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือ สัดส่วนต่อมูลค่ารวมทั้งหมด

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3.4 อัตราการขยายตัวของสินค้าออกและการรับช่วงซื้อลดตัวส่งออก

หน่วย: ร้อยละ

	สินค้าออก	ตัวส่งออก
2502-06	6.4	14.0
2507-11	2.6	-11.1
2512-16	21.7	50.2
2517-21	13.6	33.1
2522-26	7.9	18.5
2502-26	14.0	25.6

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.5 มูลค่าส่งออกและมูลค่าการรับช่วงซื้อสินค้าส่งออก

หน่วย: ล้านบาท

	Rediscount	มูลค่าส่งออก	ร้อยละ
2502	326	7,560	4.3
2503	768	8,614	8.9
2504	781	9,997	7.8
2505	659	9,529	6.9
2506	551	9,676	5.7
2507	913	12,339	7.4
2508	851	12,941	6.6
2509	549	14,099	3.9
2510	849	14,166	6.0
2511	571	13,679	4.2
2512	633	14,709	4.3
2513	904	14,772	6.1
2514	1,743	17,275	10.1
2515	2,870	12,491	12.8
2516	3,218	32,226	10.0
2517	7,830	49,719	15.7
2518	10,466	45,007	23.2
2519	16,750	60,797	27.6
2520	19,852	71,198	27.9
2521	24,592	83,065	29.6
2522	39,164	108,179	36.2
2523	46,021	133,197	34.6
2524	57,361	153,001	37.5
2525	65,832	159,728	41.2
2526	77,234	146,472	52.7

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3.6 มูลค่าการรับช่วงซื้อลดตั๋วส่งออก จำแนกตามหลักฐานที่ใช้ในการส่งออก

หน่วย: ล้านบาท
ร้อยละ

	2502	2506	2512	2516	2522	2526
1. ช่วงก่อนลินค้าลงเรือ	32.5	201.9	443	3,085	35,777	58,785
สัดส่วน	(10.0)	(36.6)	(70.0)	(97.6)	(97.2)	(82.4)
1.1 เลตเตอร์ออฟเครดิต	32.5	201.9	400	1,479	14,919	32,389
	(10.0)	(36.6)	(63.2)	(46.8)	(40.5)	(45.4)
1.2 สัญญาหรือคำสั่งซื้อ	-	-	43	499	7,920	22,837
			(6.8)	(15.8)	(21.5)	(32.0)
1.3 ใบรับฝากสินค้า	-	-	-	1,107	12,938	3,559
				(35.0)	(35.2)	(5.0)
2. ช่วงหลังลินค้าลงเรือ	293.7	349.5	190	76	1,017	12,539
สัดส่วน	(90.0)	(63.4)	(30.0)	(2.4)	(2.8)	(17.6)
2.1 ตัวแลกเงิน	293.7	349.5	190	76	1,017	12,539
3. รวมทั้งสิ้น	326.2	551.4	633	3,161	36,794	71,324
	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3.7 การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงิน จำแนกตามขนาดของผู้ส่งออก
(ยอดคงค้าง ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2526)

หน่วย: ล้านบาท
ร้อยละ

	จำนวนผู้ส่งออก	ร้อยละ	จำนวนผู้ส่ง	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ล้านบาท	482	55.9	825	4.2
5-50 ล้านบาท	292	33.8	4,752	24.2
51-100 ล้านบาท	58	6.7	4,114	21.0
101-500 ล้านบาท	28	3.2	6,321	32.2
มากกว่า 500 ล้านบาท	3	0.4	3,621	18.4
รวม	863	100.0	19,633	100.0

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.8 มูลค่าการรับช่วงซื้อสินค้าส่งออก จำแนกตามประเภทสินค้า

	หน่วย: ล้านบาท									
	2506	2512	2516	2522	2526	การขยายตัว 2507-11	การขยายตัว 2512 - 16	การขยายตัว 2517 -21	การขยายตัว 2522 - 26	การขยายตัว 2506 - 26
ผลิตภัณฑ์รวม	444.4	485.8	1,494.4	12,551.6	25,265.9	-19.8	32.4	22.6	19.1	22.4
ข้าว	317.8	197.4	228.3	5,672.5	12,779.9	-25.8	3.7	30.8	21.5	20.3
ข้าวโพด	100.3	185.2	634.9	2,034.0	5,057.2	-12.8	36.1	- 9.8	25.6	21.7
ยางพารา	10.0	27.4	253.2	1,736.9	1,575.3	41.1	74.4	68.4	- 2.4	28.8
ปศุ	9.2	17.3	199.0	163.4	177.9	5.2	84.2	1.3	2.2	16.0
อาหารทะเล	3.6	13.5	83.9	1,444.5	3,865.8	12.8	57.9	48.9	27.9	41.7
ถั่ว	-	6.6	42.2	634.4	414.0	-	59.1	78.2	-10.1	-
ข้าวฟ่าง	-	4.8	5.9	255.6	444.5	-	5.3	13.5	14.8	-
ไม้	-	-	1.3	61.0	176.4	-	-	12.7	30.4	-
พื้	-	16.4	1.3	172.3	112.3	-	-46.9	18.7	-10.2	-
งา	-	-	3.8	26.0	31.1	-	-	16.3	4.6	-
มะพร้าว	2.2	11.8	2.6	89.6	233.6	18.9	-31.5	54.0	27.1	26.3
เครื่อง	1.3	-	37.2	19.4	70.6	-	-	-41.3	38.1	22.1
ขนสัตว์	-	-	-	42.0	131.4	-	-	77.8	33.0	-
ถั่ว	-	5.4	0.8	-	195.9	-	-37.9	-	21.9	-
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	50.1	135.9	1,479.3	22,080.2	41,257.2	10.2	81.6	39.5	17.0	38.8
น้ำตาล	3.7	14.0	152.7	7,515.9	5,721.2	-54.7	81.7	45.6	- 6.6	44.4
ผลิตภัณฑ์ขั้นแปรรูป	50.9	98.2	341.4	6,383.2	14,401.0	22.2	36.5	46.6	22.6	32.6
ผลิตภัณฑ์ปอและผ้า	-	-	86.8	405.2	305.7	-	-	-28.3	- 6.7	-
ใบยาสูบ	1.0	13.3	80.4	1,018.4	1,466.6	171.6	56.8	36.9	9.6	41.4
ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า	-	-	351.9	2,600.3	6,284.7	-	-	38.9	24.7	-
กากน้ำตาล	-	-	307.7	340.4	628.2	-	-	17.9	16.6	-
ถุงมือ	-	-	-	-	91.0	-	-	-	8.8	-
อาหารกระป๋องและเนื้อสัตว์แช่	-	3.2	63.1	1,767.1	7,057.2	-	110.7	54.8	41.4	-
เส้นใย	-	-	-	83.4	244.6	-	-	14.6	30.9	-
อุปกรณ์ไฟฟ้า	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อาหารสัตว์	-	-	-	59.6	532.2	-	-	16.2	72.9	-
กระดาษ	-	-	1.2	62.2	16.8	-	-	9.1	-27.9	-
ผลิตภัณฑ์ไม้	2.5	0.7	33.2	532.6	896.1	-25.4	162.4	41.7	13.9	30.7
ผลิตภัณฑ์เหล็ก	-	6.5	37.3	558.0	586.1	-	54.8	27.1	1.2	-
ผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม	-	-	11.6	117.9	89.7	-	-	0.5	- 6.6	-
ยาสูบ	-	-	10.0	339.0	165.9	-	-	27.2	-16.4	-
อัญมณี	-	-	-	217.0	1,467.5	-	-	78.0	61.3	-
กระเบื้องโมเสกและเครื่องสุขภัณฑ์	-	-	-	-	246.2	-	-	-	5.9	-
หนังสัตว์และผลิตภัณฑ์หนังสัตว์	-	-	-	-	589.4	-	-	-	45.8	-
เส้นใยสังเคราะห์	-	-	-	-	466.1	-	-	-	62.0	-
อื่น ๆ	40.9	10.4	186.4	2,242.7	4,801.6	-37.1	105.8	10.8	21.0	25.8
น้ำตาล	-	-	89.0	485.7	509.1	-	-	- 3.4	0.7	-
เบ็ดเคอิล	46.9	10.4	87.4	1,747.0	4,292.5	-43.7	70.3	32.7	25.2	25.1
รวม	551.4	632.1	3,160.1	36,794.5	71,324.7	-11.1	49.5	32.0	18.0	27.5
รวมสำนักงานใหญ่และสาขา	551.4	632.1	3,218.1	39,164.4	77,234.5	-11.1	50.3	33.1	18.5	28.0

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3.9 สัดส่วนการรับช่วงซื้อลดตัวส่งออก จำแนกตามประเภทสินค้า

	หน่วย: ร้อยละ					
	2506	2512	2516	2522	2524	2526
ผลิตผล เกษตร	80.6	76.9	47.3	34.1	26.8	35.4
ข้าว	71.5	40.6	15.3	46.8	39.5	50.6
ข้าวโพด	22.5	38.1	42.5	16.2	15.1	20.0
ยางพารา	2.2	5.6	16.9	13.3	14.7	6.2
ปอ	2.1	3.6	13.3	1.3	0.3	0.7
อาหารทะเล	0.8	2.8	5.6	11.5	19.8	15.3
ถั่ว	-	1.4	2.8	5.1	3.1	1.6
อื่น ๆ	0.9	7.9	3.6	5.3	7.5	5.6
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	10.5	21.5	46.8	59.8	66.4	57.8
น้ำตาล	6.4	10.3	10.3	34.2	27.8	13.9
ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	87.6	72.3	23.1	29.0	26.8	34.9
ผลิตภัณฑ์ปอและป่าน	-	-	6.0	1.8	1.7	0.7
ใบยาสูบ	1.7	9.8	5.4	4.6	3.6	3.6
ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า	-	-	23.8	11.8	13.9	15.2
กากน้ำตาล	-	-	20.8	1.5	1.2	1.5
อาหารกระป๋องและเนื้อสัตว์แช่เย็น	-	2.4	4.3	8.0	11.2	17.1
ผลิตภัณฑ์จากไม้	4.3	0.5	2.2	2.4	2.2	2.2
อัญมณี	-	-	-	1.0	2.7	3.6
อื่น ๆ	-	4.7	4.1	5.7	9.9	7.3
อื่น ๆ	8.9	1.6	5.9	6.1	6.8	6.8

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3.10 สัดส่วนการรับช่วงมูลค่าตัวส่งออก (เกินร้อยละ 1) จำแนกตามประเภทสินค้า

หน่วย: ร้อยละ

	2506	2512	2516	2522	2524	2526
ข้าว	57.6	31.2	7.2	16.0	10.6	17.9
ข้าวโพด	18.2	29.3	20.1	5.5	4.0	7.1
ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	19.2	15.5	10.8	17.3	17.8	20.2
ยางพารา	1.8	4.3	8.0	4.7	3.9	2.2
ปอ	0.7	2.7	6.3	-	-	-
ถั่ว	-	2.6	-	-	-	-
น้ำตาล	-	2.2	4.8	20.4	18.5	8.0
ใบยาสูบ	-	2.1	2.5	2.8	2.4	2.1
อาหารทะเล	-	2.1	2.7	3.9	5.3	5.4
ละหุ่ง	-	1.9	-	-	-	-
ครึ่ง	-	-	1.2	-	-	-
ถั่ว	-	-	1.3	1.7	-	-
ผลิตภัณฑ์ป่านและปอ	-	-	2.8	1.1	1.1	-
ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า	-	-	11.1	7.1	9.3	8.8
กากน้ำตาล	-	-	9.7	-	-	-
อาหารกระป๋องและเนื้อสัตว์แช่เย็น	-	-	2.0	4.8	7.5	9.9
ผลิตภัณฑ์จากไม้	-	-	1.1	1.4	1.4	1.3
ผลิตภัณฑ์เหล็ก	-	1.0	1.2	1.5	1.1	-
อัญมณี	-	-	-	-	1.8	2.1
อาหารสัตว์	-	-	-	-	1.1	-

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย